

El desfici líric i vital Estellés

Vicent Andrés Estellés

Vicent Andrés Estellés és el poeta valencià més popular. La gestió de les moltes festes que es fan cada setembre l'està santificant. És un arrelament magnífic. L'única inconvenient és el possible empatx. Una solució ha estat combinar la lectura d'Estellés amb l'obra de poetes actuals. Així, la participació d'altres veus i d'altres diferències pot esdevenir un diàleg fecund a diverses bandes.

En aquest context, ve com anell al dit l'edició revisada del poeta de Burjassot, perquè ofereix als lectors impenitents i als incorporats una ordenació coherent i unes coordenades raonables per poder-se encarar satisfactòriament al maremàgnum de l'obra d'Estellés. La introducció, a càrrec de Vicent Salvador, un dels experts més competents, contextualitza i estableix les distintes artèries temàtiques que desenvolupa el poeta i com evolucionen. El punt més atractiu és la versió completa d'*El gran foc del garbons*, apareguda en una edició de bibliòfil, que afegia 47 sonets més a la primera edició.

El tercer volum recull la producció dels primers anys 60, reelaborada sovint posteriorment, i publicada fonamentalment ens els anys 70. Sembla que els poetes valencians que volien renovar la poesia dels cinquanta tenien en ment –almenys sembla clar en Fuster i el mateix Estellés– de bastir una lírica complexa, que anara més enllà de la intimitat, sense abandonar-la, i s'embarcava en universos complexos, plurals, amb poemaris unitaris o no. Si això ja es percep amb els volums precedents d'Estellés, ara es concreta amb tonalitats i esferes i universos diferents, reflectits en els monòlegs; amb poemes breus, de tall epigramàtic i reflexiu; amb la creació de veus i personatges múltiples; amb l'aparició de l'humor negre i la pinzellada grotesca.

En els primers textos, *A mi acordada un dictat* i *Colguen les gents amb alegria festes*, conserva la dicció colpidora,

existencial, que connecta amb la temàtica de *Llibre de meravelles* i la línia estilística de *Coral romput*. En el primer, des la relativitat absoluta del moment, reflexiona sobre allò que comparteix amb la resta dels mortals. El monòleg desdoblado, que combina el prosaisme i la punxada lírica, integra canvis bruscos de to i de situacions, encadenats en un continu inacabable que denota la violència mental de la veu protagonista. El segon és un contrapunt: exposa els problemes de la percepció de la realitat, l'opacitat, on dubta que la seua visió dels altres siga totalment verdadera. A continuació apareixen *Renana*, *Epitafis*, *Rosa de nit*, *Quadern per a ningú*, *Per a tota la mort* i *L'amant de tota la vida*, l'únic llibre publicat en els anys 60, un llibre amorós, amable, però amb un punt de convencionalitat. *L'ofici de demà* representa un gir cap al món que l'envolta, amb una dicció més neta, però no sempre més fàcil, on inclou històries de tota mena, d'ací i d'arreu del món.

La genialitat d'aquell període recau en *El gran foc dels garbons*, on projecta amb prisma carnavalesc, pantagruèlic i costumista, el deliri esperpèntic d'un poble rural, amb tota mena de personatges, on destaquen l'orb, el mut, el bisbe boig, la cordovesa; on la mort, des d'un prisma carnestoltesc i humor negre, té un pes extraordinari. El paroxisme del joc popular i grotesc sovint vestit d'un estil retorçut, culte, crea uns efectes d'una forta originalitat.

L'encant del volum recau en la força pervivent del to més existencial, en l'obertura als aires del moment, en el llenguatge dionisiac que expressa el dinamisme de la vida. L'exageració, la ironia, l'obsenitat que se'n deriven, són una via d'alliberar la realitat. En el llibre manifesta les ganes de viure, de reduir les infúeles idealistes i proclamar el desfici vital per mitjà de les precipitacions corporals. Mel per als amants de la poesia.

Obra Completa III Nova edició, revisada VICENT ANDRÉS ESTELLÉS

Edició a cura de Vicent Salvador
Edicions 3i4
València, 2016
462 pàgines